

חק לישראל – פרשת כי תשא ליל שישי

תורה – שמות פרק ל'

- (לז) וְהִקְטַרְתָּ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְתָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָּךְ לַיהוָה:
- (לז) וְהִקְטַרְתָּ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְתָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָּךְ לַיהוָה: (לז) וְקִטְרַת בּוֹסְמִין דִּי תַעֲבֹד בְּדַמּוּתָהּ לֹא תַעֲבֹדוּן לְכוּן קוֹדֶשׁא תְּהִי לָךְ קֹדֶם יי:
- (לח) אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמוֹהָ לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמּוּיו: (לח) אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמוֹהָ לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמּוּיו: (לח) גְּבַר דִּיעֲבַד דְּכוּתָהּ לְאַרְחָא בְּהַ וַיִּשְׁתַּעֲי מַעֲמִיָּה:
- לא (א) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (א) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (א) וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימְר:
- (ב) רְאֵה קִרְאֲתִי בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה: (ב) רְאֵה קִרְאֲתִי בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה: (ב) חַוִּי דְרַבִּיתִי בְּשׁוּם בְּצַלְאֵל בֶּר אוּרִי בֶר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה:
- (ג) וְאַמְלֵא אֶתֹּ רֹחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָהּ וּבְתַבּוּנָהּ וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה: (ג) וְאַמְלֵא אֶתֹּ רֹחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָהּ וּבְתַבּוּנָהּ וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה: (ג) וְאַשְׁלֵמִית עַמִּיָּה רֹחַ מִן קֹדֶם יי בְּחֻכְמָתָא וּבְסוּבְלַתְנֻוּ וּבְמַדְעָ וּבְכָל עֵבִידָא:
- (ד) לְחֹשֶׁב מַחְשְׁבַת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבְנַחֲשָׁת: (ד) לְחֹשֶׁב מַחְשְׁבַת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבְנַחֲשָׁת: (ד) לְאַלְפָּא אוּמְנִין לְמַעֲבַד בְּדַחְבָּא וּבְכַסְפָּא וּבְנַחֲשָׁא:
- (ה) וּבַחֲרֻשַׁת אָבֹן לְמִלְאֵת וּבַחֲרֻשַׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה: (ה) וּבַחֲרֻשַׁת אָבֹן לְמִלְאֵת וּבַחֲרֻשַׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה: (ה) וּבְאֻמְנוֹת אָבֹן טָבָא לְאַשְׁלֵמָא וּבְנַגְרוֹת אֶעָא לְמַעֲבַד בְּכָל עֵבִידָא:
- (ו) וְאַנִּי הִנֵּה נֹתְתִי אֶתֹּ אֶהְלִיאָב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דָן וּבְלֵב כָּל חֲכָם לֵב נֹתְתִי חֻכְמָה וְעֵשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ: (ו) וְאַנִּי הִנֵּה נֹתְתִי אֶתֹּ אֶהְלִיאָב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דָן וּבְלֵב כָּל חֲכָם לֵב נֹתְתִי חֻכְמָה וְעֵשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ: (ו) וְאַנָּא הָא יְהִיבִית עַמִּיָּה יֵת אֶהְלִיאָב בֶּר אַחִיסָמֶךְ לְשִׁבְטָא דָּן וּבְלֵבָא כָּל חֲפִימֵי לְבָא יְהִיבִית חֻכְמָתָא וַיַּעֲבֹדוּן יֵת כָּל דִּי פְקֻדְתִּךָ:
- (ז) אֶת אַהֲל מוֹעֵד וְאֶת הָאָרֶן לַעֲדַת וְאֶת הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֶת כָּל פְּלִי הָאֶהָל: (ז) אֶת אַהֲל מוֹעֵד וְאֶת הָאָרֶן לַעֲדַת וְאֶת הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֶת כָּל פְּלִי הָאֶהָל: (ז) יֵת מִשְׁכַּן זְמַנָּא וְיֵת אַרְוֵנָא לְסַהֲרוּתָא וְיֵת כַּפֹּרֶת דִּי עֲלוּהִי וְיֵת כָּל מְנֵי מִשְׁכַּנָּא:
- (ח) וְאֶת הַשְּׁלֶחַן וְאֶת כָּל פְּלִי וְאֶת הַמְּנִרָה הַטְּהֻרָה וְאֶת כָּל פְּלִיָּה וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: (ח) וְאֶת הַשְּׁלֶחַן וְאֶת כָּל פְּלִי וְאֶת הַמְּנִרָה הַטְּהֻרָה וְאֶת כָּל פְּלִיָּה וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: (ח) וְיֵת פְּתוּרָא וְיֵת מְנוּחֵי וְיֵת מְנִרְתָּא דְכִיתָא וְיֵת כָּל מְנָהָ וְיֵת מְדַבְּחָא דְקִטְרַת בּוֹסְמִיָּא:
- (ט) וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל פְּלִי וְאֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כְּנֹז: (ט) וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל פְּלִי וְאֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כְּנֹז: (ט) וְיֵת מְדַבְּחָא דְעֹלְתָא וְיֵת כָּל מְנוּחֵי וְיֵת כִּיּוֹרָא וְיֵת בְּסִיסִיָּה:
- (י) וְאֶת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד וְאֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת בְּגָדֵי בְנָיו לְכַהֵן: (י) וְאֶת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד וְאֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת בְּגָדֵי בְנָיו לְכַהֵן: (י) וְיֵת לְבוּשֵׁי שְׂמוּשָׂא וְיֵת לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁא לְאַהֲרֹן כְּהֵנָּא וְיֵת לְבוּשֵׁי בְנוֹהֵי לְשִׁמְשָׂא:
- (יא) וְאֶת שְׂמֹן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קִטְרַת הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ כְּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ יַעֲשׂוּ: (יא) וְאֶת שְׂמֹן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קִטְרַת הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ כְּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ יַעֲשׂוּ: (יא) וְיֵת מִשְׁחָא דְרַבּוּתָא וְיֵת קִטְרַת בּוֹסְמִיָּא לְקוֹדֶשׁא כְּכָל דִּי פְקֻדְתִּךָ וַיַּעֲבֹדוּן:
- (יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (יב) וְאַמֵּר יי לְמֹשֶׁה לְמִימְר:

חק לישראל – פרשת כי תשא ליל שישי

(ג) ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו פי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת פי אני יהוה מקדשכם: (ג) ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו פי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת פי אני יהוה מקדשכם: (ג) ואת מלל עם בני ישראל למימר ביום ימי שבאי די לי תשרון ארי את היא בין מימרי וביניכון לדריוכון למדע ארי אגא יי מקדשכון:

(ד) ושמרתם את השבת פי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת פי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: (ד) ושמרתם את השבת פי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת פי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: (ד) ותשרון ית שבתא ארי קודשא היא לכון מחללה אתקטלא יתקטל ארי כל דיעבר פה עבידא וישתצי אנשא ההוא מגו עמיה:

(ט) ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: (ט) ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: (ט) שתא יומין יתעבר עבידא וביומא שביעאה שבת שבתא קודשא קדם יי כל דיעבר עברתא ביומא דשבתא אתקטלא יתקטל:

(ט) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם: (ט) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם: (ט) וישרון בני ישראל ית שבתא למעבר ית שבתא לדריוהון קים עלם:

(י) ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם פי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש: (י) ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם פי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש: (י) בין מימרי ובין בני ישראל את היא לעולם ארי שתא יומין עבר יי ית שמיא וית ארעא וביומא שביעאה שבת ונח:

(יח) ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן פתבים באצבע אלהים: (יח) ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן פתבים באצבע אלהים: (יח) ויהב למשה פד שיעי למללא עמיה בטורא דסיני תרין לוחי סהדווא לוחי אבנא פתיבין באצבעא דיי:

לב (א) וירא העם פי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו פי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: (א) וירא העם פי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו פי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: (א) וחזא עמא ארי אוחר משה למחת מן טורא ואתכנש עמא על אהרן ואמרו ליה קום עבר לנא דחלן דיהכון קרמנא ארי דין משה גברא די אסקנא מארעא דמצרים לא ידענא מה הוה ליה:

(ב) ויאמר אלהים אהרן פרוקו נזמי הזהב אשר באוני נשיכם ובגתיכם והביאו אלי: (ב) ויאמר אלהים אהרן פרוקו נזמי הזהב אשר באוני נשיכם ובגתיכם ובגתיכם והביאו אלי: (ב) ואמר להון אהרן פרוקו קדשי דדהבא די באודני נשיכון בגיכון ובגתיכון ואיתי לותי:

(ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באונייהם ויביאו אל אהרן: (ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באונייהם ויביאו אל אהרן: (ג) ואתפרקו כל עמא ית קדשי דדהבא די באודניהון ואיתי לאהרן:

חק לישראל – פרשת כי תשא ליל שישי

(ה) וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּעַר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי אֲלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹף מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם: (ו) וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּעַר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹף מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם: (ז) וַיִּסָּב מִיַּדְיָהוּן וַיַּעַר יָתִיבָה בְּזִפְאָ וַעֲבָדֶיהָ עֵגֶל מִתְּבָא וַאֲמָרוּ אֵלָיו דַּחֲלַתְךָ יִשְׂרָאֵל דִּי אֲסַקוּךָ מֵאֲרַעָא דְּמִצְרַיִם: (ח) וַיִּרְא אֶהָרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא אֶהָרֹן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מִחֶרֶד: (ט) וַיִּרְא אֶהָרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא אֶהָרֹן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מִחֶרֶד: (י) וַחֲזָא אֶהָרֹן וַיִּבְנֵא מִדְּבַחָא קְדָמוּהֵי וַקְרָא אֶהָרֹן וַאֲמַר חַגָּא קָדָם יְיָ מִחֶרֶד: (יא) וַיִּשְׁכְּבוּ מִמִּמְחֶרֶת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׂוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לְצַחֲקֵי: (יב) וַיִּשְׁכְּבוּ מִמִּמְחֶרֶת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׂוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לְצַחֲקֵי: (יג) וַאֲקָדִימוּ בְּיוֹמָא דְּבִתְרוּהֵי וַאֲסִיקוּ עֲלֵיוֹן וַקְרִיבוּ נִבְסִין וַאֲסַחֵר עֲמָא לְמִיכָל וַלְמִשְׁתֵּי וַקְמוּ לְחַתְּבָא:

רש"י

(שמות לט) ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקדש ולא הזכר שש עמהם ואם צבגדי כהונה מדבר לא מלינו בחד מהם ארגמן או תולעת שני בלא שש: בגדי השרד – י"מ לשון עבודה ושירות כתרומתו לבושי שמושא ואין לו דמיון במקרא ואני אומר שהוא לשון ארמי כתרגום של קלעים ותרגום של מכבר שהיו ארוגים במחט עשויים נקבים נקבים לכדי"ן בלע"ז (שלינגווערק):

(יא) ואת הקטרת הסמים לקדש – לזרד הקטרת ההיכל שהוא קדש: (יג) ואתה דבר אל בני ישראל – ואתה אע"פ שהפקדתיך לזוהרם על מלאכת המשכן אל יקל בעיניך לזכות את השבת מפני אותה מלאכה: אך את שבתתי תשמרו – אע"פ שתהיו רדופין וזריזין בזריזות המלאכה שבת אל תדחה מפניה כל אכין ורקין מיעוטין למעט שבת ממלאכת המשכן: כי אות הוא ביני וביניכם – אות גדולה היא בינינו שבתתי בכס בהנחילי לכם את יום מנוחתי למנוחה: לדעת – האומות בה כי אני ה' מקדשכם:

(יד) מות יומת – אם יש עדים והתראה: ונפרתה – בלא התראה: מחללה – הנוהג בה חול בקדושתה:

(טו) שבת שבתן – מנוחת מרגוע ולא מנוחת עראי: שבת שבתון – לכך כפלו הכתוב לומר שאסור בכל מלאכה אפילו אוכל נפש וכן

(כו) במתכנתה – במנין סממניה: קדש תהיה לך לה' – שלא תעשה חלל לשמי:

(לח) להריח בה – רבל עושה אתה במתכנתה משלך כדי למוכרה לזכור: (צ) קראתי בשם – לעשות מלאכתי את בלללל:

(ג) בחכמה – מה שאדם שומע דברים מאחרים ולמד: ובחכמה – מצין דבר מלבו מתוך דברים שלמד: וזדעת – רוח הקדש:

(ד) לחשוב מחשבת – אריגת מעשה חושב:

(ה) ובחשבת – לשון אומנות כמו (ישעיה מ) חרש חכם ואונקלוס פירש ושנה בפירושו שאומן אבנים קרוי אומן וחרש עץ קרוי נגר: למלאכה – להושיבה במשצלת שלה במלואה לעשות המשצלת למדת מושב האבן ועוביה:

(ו) ובלב כל חכם לב וגו' – ועוד שאר חכמי לב שצבם וכל אשר נתתי בו חכמה ועשו את כל אשר לויתיד:

(ז) ואת הארון לעדת – לזרד לזכות העדות:

(ח) הטורה – על שם זהב טהור (מנחות כו):

(י) ואת בגדי השרד – אומר אני לפי פשוטו של מקרא שאי אפשר לו' שבגדי כהונה מדבר לפי שנה' אלכלם ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן אללל בגדי השרד הם התכלת והארגמן ותולעת שני האמורים צפ' מסעות (במדבר ד) ונתנו עליו בגד תכלת ונתנו עליו בגד ארגמן ונתנו עליהם בגד תולעת שני ונראין דברי שנה'

חק לישראל – פרשת כי תשא ליל שישי

ארבעים יום אני בא בתוך ו' שעות כסבורים הם שאותו יום שעלה מן המנין הוא והוא אמר להם שלימים מ' יום ולילו עמו ויום עלייתו אין לילו עמו שהרי בז' בסיון עלה ממלא יום מ' בי"ז בתמוז ב"ז בא השטן וערבב את העולם והראה דמות חשך ואפילה וערבוביא לומר ודאי מת משה לכך בא ערבוביא לעולם אמר להם מת משה שכבר באו שש שעות ולא בא וכו' כדאית' במס' שבת (דף פט) וא"ל לומר שלא טעו אל"א ביום המעונן בין קודם חרות בין לאחר חרות שהרי לא ירד משה עד יום המחרת שנאמר וישכימו ממחרת ויעלו עולות: אשר ילכו לפנינו – אלהות הרבה היוו להם: כי זה משה האיש – כמין דמות משה הראה להם השטן שנושאים אותו באויר רקיע השמים: אשר העלנו מארץ מצרים – והיה מורה לנו הדרך אשר נעלה בה עתה כריכין אנו לאלהות אשר ילכו לפנינו:

(ב) באזני נשיכם – אמר אהרן כלבו הנשים והילדים חסים בתכשיטיהן הן שמה יתעבב הדבר ובתוך כך יבא משה והם לא המתו ופרקו מעל עצמם: פרחו – לשון ציווי מגזרת פרק ליחיד כמו ברכו מגזרת ברכו:

(ג) ויתפרקו – לשון פריקה משא כשנטלו מאזניהם נמלאו הם מפורקים מנזמיהם דיסקריי"ר בלע"ז (ענטלאזטעט): את נזמי – כמו מנזמי כמו (שמות ט) כלאתי את העיר מן העיר:

(ד) וילך אותו בחרט – יש לתרגמו בשני פנים האחד וילך לשון קשירה בחרט לשון סודר כמו (ישעיה ג) והמטפחות והחריטים (מלכים ה) וילך ככרים כסף בשני חריטים. והב' וילך לשון אורה. בחרט כלי אומנות האורפין שחורטין וחורטין זו אורות בזהב כעט סופר החורט אותיות בלוחות ופנקסין כמו (ישעיה ח) וכתוב עליו בחרט אנוש וזהו ש"א ור' יתיה בזיפא לשון זיוף הוא כלי אומנות שחורטין זו בזהב אותיות ושקדים שקורין בלע"ז ניי"ל (גראבשטיכעל) ומזיפין על ידו חותמות: עגל מסכה – כיון שהשליכו לאור בכוור באו מכשפי ערב רב שעלו עמהם

יוה"כ שנאמר בו (ויקרא כג) שבת שבתון היא לכם אסור בכל מלאכה אבל יום טוב לא נאמר בו כי אם ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון (שם) אסורים בכל מלאכת עבודה ומותרים במלאכת אוכל נפש: קדש לה' – שמירת קדושתה לשמי ובמלותי:

(יז) וינפש – כתרנו ונח וכל לשון נפש הוא לשון נפש שמשיב נפש ונשימתו בהרגיעו מטורח המלאכה ומי שכתוב בו (ישעיה מ) לא ייעף ולא ייגע וכל פעלו במאמר הכתיב מנוחה לעצמו לשבט האוזן מה שהיא יכולה לשמוע:

(יח) ויתן אל משה וגו' – אין מוקדם ומאוחר בתורה מעשה העגל קודם לציווי מלאכת המשכן ימים רבים היה שהרי בי"ז בתמוז נשתברו הלוחות וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן (ל"ע טובא דלמא הכל כסדר וציווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים טרם עשות העגל וקודם רדתו מההר עשו את העגל ומשה לא הגיד לישראל ציווי המשכן עד למחרת יום הכפורים שהיו ישראל מרוצים להקב"ה. וכן הוא בהדיא בזוהר ויקהל אשר על כן בציווי הקב"ה כתיב מאת כל איש דהיינו גם ערב רב כמו שדרשו רבותינו ז"ל איש איש מלמד וכו'. ומשה בציווי אמר לישראל קחו מאתכם דייקה ולא מערב רב לפי שהם גרמו בנזקים וק"ל: ככלתו – ככלתו כתיב חסר שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן שלא היה יכול ללמוד כולה בזמן מועט כזה. דבר אחר מה כלה מתקשטת בכ"ז קשטין הן האמורים בספר ישעיה אף ת"ח לריד להיות בקי בכ"ז ספרים: לדבר אהו – החקים והמשפטים שבאלה המשפטים: לדבר אהו – מלמד שהיה משה שומע מפי הגבורה וחורטין ושונין את ההלכה שניהם יחד: לחת – לחת כתיב שהיו שתיהן שוה:

(א) כי בשש משה – כתרנו לשון איחור וכן בשש רכבו (שופטים ה) ויחילו עד בוש (שם ג) כי כשעלה משה להר אמר להם לסוף

חק לישראל – פרשת כי תשא ליל שישי

שיעבדוהו זהו פשוטו. ומדרכו צוהקרא רבה דברים הרבה ראה אהרן ראה חור בן אחרותו שהיה מוכיחם והרגוהו וזהו ויבן (לשון בינה) מזבח לפניו ויבן מזבח לפניו ועוד ראה ואמר מוטב שיתלה בי הסרחון ולא בהם ועוד ראה ואמר אם הם בונים את המזבח זה מביא כבוד וזה מביא אבן ונמנעת מלאכתך עשויה צבת אחת מתוך שאני בונה אותו ומתעכל במלאכתי בין כך ובין כך משה בא: חג לה' – בלבו היה לשמים בטוח היה שיבא משה ויעבדו את המקום:

(ו) וישכימו – השטן זרזם כדי שיחטאו: ללחך – יש במשמע הזה גלוי עריות כמו שנאמר (בראשית לט) ללחך בי וספיכות דמים כמו שנאמר (שמואל ב) יקומו נא הנערים וישחקו לפניו אף כאן נהרג חור:

ממזרים ועשאוהו בכשפים וי"א מיכה היה שם שיאל מתוך דמוסי בנין שנתמעך בו במזרים והיה זידו שם וטם שכתב בו משה עלה שור עלה שור להעלות ארונו של יוסף מתוך נילוס והשליכו לתוך הכיור ויאל העגל (סנהדרין קא): מסכה – לשון מתכת. ד"א קכ"ה קנטרין זהב הי' בו כגימטריא של מסכה: אלה אלהיך – ולא נאמר אלה אלהינו מכאן שערב רב שעלו ממזרים הם שנקהלו על אהרן והם שעשאוהו ואחר כך הטעו את ישראל אחריו:

(ה) וירא אהרן – שהיה בו רוח חיים שנא' (תהלים קו) בתבנית שור אוכל עשב וראה שהגליח מעשה שטן ולא היה לו פה לדחותם לגמרי: ויבן מזבח – לדחותם: ויאמר חג לה' מחר – ולא היום שמא יבא משה קודם

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאלי בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.